

**PROTOKÓŁ**  
**KONTROLI DORAŻNEJ**  
przeprowadzonej  
**w Środowiskowym Domu Samopomocy**  
**w Słubicach**  
**Plac Wolności 17E**

Działając na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017r. poz. 1769), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. Nr 61, poz.543 ze zm.) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.)

**zespół kontrolny w składzie:**

- 1. Marta Mikołajczyk** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 229-1/2017 z dnia 13 września 2017r. - *przewodnicząca zespołu.*
- 2. Joanna Kędzior** - inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 229-2/2017 z dnia 13 września 2017r.

*(akta kontroli str.1-4)*

przeprowadził w okresie od 20 września do 19 października 2017r. w Środowiskowym Domu Samopomocy w Słubicach, kontrolę doraźną w zakresie standardu usług w Domu: wskaźnik zatrudnienia w zespole wspierająco – aktywizującym i zgodność zatrudnienia pracowników Jednostki z wymaganymi kwalifikacjami. Czynności w siedzibie jednostki dokonano 20 września 2017r.

*(akta kontroli str.5-6)*

Konieczność podjęcia czynności kontrolnych w Środowiskowym Domu Samopomocy w Słubicach wynikała z nieprawidłowości stwierdzonych w wyniku kontroli doraźnej w Jednostce. W toku ostatniej kontroli stwierdzono brak warunków do realizacji zadań, w tym zakresie zatrudnienia. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, zatrudnienie

specjalistów to podstawa funkcjonowania takiej Jednostki. Dodatkowo z dniem 1 września 2017r. Środowiskowy Dom Samopomocy funkcjonuje jako samodzielna jednostka organizacyjna pomocy społecznej. Gmina Słubice zleciła prowadzenie Ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi organizacji pozarządowej – Stowarzyszeniu po PROstu Pracowni Rozwoju Osobistego w Słubicach.

Celem kontroli było zapewnienie prawidłowej realizacji ustawowych zadań.

Czynności kontrolne obejmowały analizę:

- akt osobowych kierownika Domu i pracowników zespołu wspierająco – aktywizującego oraz listy obecności kadry (udostępnionych w siedzibie jednostki kontrolowanej);
- dokumentacji nadesłanej przez Kierownika Domu (data wpływu do tut. Urzędu 26 września 2017r. oraz 13 października 2017r.), wskazanej przez zespół kontrolny w dniu kontroli.

Czynności kontrolnych dokonano w obecności Pani Katarzyny Romańczuk – Kierownika Środowiskowego Domu Samopomocy w Słubicach oraz Pani Joanny Sierżat – Sekret – Prezesa Stowarzyszenia po PROstu Pracowni Rozwoju Osobistego w Słubicach i Pani Moniki Dutkiewicz - Skarbnika ww. Stowarzyszenia (obecne przy okazywaniu legitymacji i upoważnień przez zespół kontrolny i podczas oględzin Ośrodka wsparcia).

*(akta kontroli str.5-6)*

Przed przystąpieniem do kontroli, zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia, o braku okoliczności, uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

*(akta kontroli str.7-10)*

#### **Ocenie poddano zagadnienia:**

1. Sposób funkcjonowania ŚDS
2. Wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco – aktywizującego.
3. Kwalifikacje kierownika i pracowników zespołu wspierająco – aktywizującego.

Dokonano na tej podstawie następujących ustaleń:

## 1. Sposób funkcjonowania ŚDS.

Organizacja oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi została uregulowana w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego. Sposób jego realizacji w ramach pomocy społecznej przez gminę, określa natomiast ustawa o pomocy społecznej. Ustawodawca, w ramach zadania zleconego z zakresu administracji rządowej, zobowiązuje samorząd do prowadzenia i rozwoju infrastruktury środowiskowego domu samopomocy. Organ ten, w myśl art. 25 ustawy o pomocy społecznej, może zlecić prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, organizacji pozarządowej. Zlecenie realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej odbywa się po uprzednim przeprowadzeniu konkursu ofert, przy zastosowaniu przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ponadto, zgodnie z §4 ust. 1 pkt 2 i 3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, Kierownik domu, w uzgodnieniu z wojewodą, opracowuje dokumentację organizacyjną jednostki.

**Ustalono, że organizacja pracy w Domu została częściowo uregulowana.** Do 31 września 2017r. Ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Słubicach funkcjonował w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej. Uchwałą Nr XXXIII/269/2017 z 23 marca 2017r. Rada Miejska w Słubicach, z dniem **1 września 2017r.**, wyodrębniła Środowiskowy Dom Samopomocy w Słubicach ze struktur Ośrodka Pomocy Społecznej w Słubicach. 31 sierpnia 2017r. Zlecenie realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej wynika z art. 25 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej. Uchwałą nr 10/2017 uczestnicy Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia po PROstu w Słubicach, 15 września 2017r. przyjęli Statut Środowiskowego Domu Samopomocy w Słubicach. Zgodnie z dokumentem, Rada Miejska w Słubicach zleciła prowadzenie ŚDS w Słubicach Stowarzyszeniu po PROstu Pracowni Rozwoju Osobistego w Słubicach. Zlecenie realizacji zadania publicznego odbyło się w trybie otwartego konkursu ofert.

Dokumentacja organizacyjna, tj. regulamin ŚDS w Słubicach, programu działalności oraz plany pracy domu na 2017r. znajdują się w fazie uzgodnień z tut. Wydziałem Polityki Społecznej.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Słubicach rozpoczął działalność w 1997r. Pierwszą siedzibą Domu był obiekt przy ul. Sienkiewicza. Od 2014r. zmianie uległa lokalizacja jednostki na Pl. Wolności 17E.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Słubicach realizuje Program Naprawczy. Dokument zatwierdził Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., pismem z 25 sierpnia 2017r. Tym samym stwierdził, że wykazane potrzeby w zakresie dostosowania Domu do obowiązującego standardu, są zgodne z aktualnym stanem prawnym. Zgodnie z Programem Naprawczym do końca 2017r. zaplanowano m.in.:

- rekrutację uczestników na zajęcia w ŚDS;
- opracowanie dokumentacji organizacyjnej Domu;
- osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia w zespole wspierająco – aktywizującym w przeliczeniu na etaty.

*(akta kontroli str.11-18, 47-62)*

Organizacja pracy Domu nie została formalnie uregulowana. Do dalszej realizacji uzgodnienie regulaminu organizacyjnego jednostki, programów działalności i planu pracy na 2017r.

## **2. Wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco – aktywizującego.**

Zgodnie z zapisami rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi posiada typy, w zależności od kategorii osób, dla których jest przeznaczony. Ustawodawca określił minimalny wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco - aktywizującego w poszczególnym typie. W przypadku łączenia typów domów, wskaźnik zatrudnienia stosuje się odpowiednio do liczby uczestników każdego typu. Przepisy cyt. rozporządzenia dopuszczają ponadto możliwość wspierania działań domu przez opiekunów, członków rodzin, wolontariuszy lub inne osoby.

Zgodnie z Programem Naprawczym, Środowiskowy Dom Samopomocy w Słubicach oferuje łącznie 19 miejsc dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym:

- 6 miejsc dla osób przewlekle psychicznie chorych (typ A);
- 8 miejsc dla osób upośledzonych umysłowo (typ B);
- 5 miejsc dla osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych (typ C).

Biorąc pod uwagę liczbę miejsc i oferowane profile Domu, wymagane minimalne zatrudnienie w zespole wspierająco – aktywizującym na dzień kontroli powinno wynosić nie mniej niż 3,46 etatów (wskaźnik - 0,18).

Korzystając z uprawnień nadanych kontrolującym art. 126 pkt 1 cyt. ustawy o pomocy społecznej, poproszono Kierownika Domu o przedłożenie dokumentacji dot. zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco – aktywizującego. W wyniku analizy dokumentacji stwierdzono, że **Dom nie spełnia wymaganego minimalnego wskaźnika zatrudnienia w zespole wspierająco – aktywizującym.**

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 1/2017 Kierownika Środowiskowego Domu Samopomocy w Słubicach z 11 września 2017r. w sprawie powołania zespołu wspierająco – aktywizującego, w skład zespołu wchodzi 5 członków: kierownik Domu, terapeuta, instruktor ds. kulturalno – oświatowych, psycholog i pracownik socjalny.

W dniu kontroli w Domu zatrudnione były łącznie 4 osoby, które realizowały zadania na rzecz uczestników: kierownik Domu i 3 pracowników zespołu wspierająco – aktywizującego. Zespół kontrolny dokonał szczegółowej analizy przedłożonej dokumentacji wszystkich ww. osób.

Członkowie zespołu (w tym kierownik Domu) zatrudnieni są w ramach umowy o pracę na czas określony (łącznie 3 osoby) w wymiarze pełnego etatu, jedna osoba świadczy pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej (umowa zlecenie) w wymiarze 40 godzin miesięcznie. Wartość wskaźnika zatrudnienia w zespole w dniu kontroli wynosiła 0,14 co w przeliczeniu na etaty stanowi 2,75 etaty. **Zatem Dom nie spełnia wymaganego minimalnego wskaźnika zatrudnienia pracowników w zespole wspierająco - aktywizującym (brak 0,71 etatu).**

Do wskaźnika zatrudnienia kontrolujący wliczyli stanowisko kierownika Domu w wymiarze ½ etatu, z uwagi na fakt, że część jego działań koncentruje się na czynnościach administracyjnych i związanych z zarządzaniem pracą zespołu pracowników. Zgodnie z przedłożonym zakresem czynności, główne zadania kierownika ŚDS wynikają z pełnionej przez niego funkcji, np. przygotowywanie budżetu jednostki, sprawowanie kontroli nad zakupami, opracowanie dokumentacji związanej z funkcjonowaniem Domu, promowanie ŚDS w środowisku lokalnym i ponadlokalnym. Jednocześnie uwzględniono jego wkład m.in. w uczestnictwo w indywidualnym planowaniu wsparcia uczestników i planowaniu zajęć.

Podsumowując, przeprowadzone czynności kontrolne wykazały, że Dom nie spełnia standardu usług w zakresie minimalnego wskaźnika zatrudnienia w zespole wspierająco – aktywizującym.

### **3. Kwalifikacje kierownika i pracowników zespołu wspierająco – aktywizującego.**

Realizacja ustawowych zadań możliwa jest wyłącznie wtedy, gdy istnieją faktyczne ku temu warunki. Ustawodawca w rozporządzeniu w sprawie środowiskowych domów samopomocy zapewnił obowiązek zatrudnienia kierownika domu oraz pracowników zespołu wspierająco – aktywizującego. Osoby te powinny posiadać odpowiednie kwalifikacje zawodowe, w tym co najmniej półroczne doświadczenie zawodowe polegające na realizacji usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Wojewoda ustawowo zobowiązany jest m.in. do stwierdzania zgodności zatrudnienia kadr pomocy społecznej z wymaganymi kwalifikacjami.

W toku czynności kontrolnych, korzystając z prawa nadanego art. 126 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, zespół kontrolny zbadał kwalifikacje kierującego jednostką. **Na tej podstawie ustalił, że kierownik Domu posiada kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku.**

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Kierownik Domu zobowiązany jest posiadać:

- wykształcenie wyższe na kierunku mającym zastosowanie przy świadczeniu usług w domu,
- co najmniej półroczne doświadczenie zawodowe polegające na świadczeniu usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- co najmniej 3 letni staż pracy w pomocy społecznej,
- specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Słubicach ukończyła studia pedagogiczne o specjalności pomoc społeczna i socjoterapia. Ponadto ukończyła specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Posiada ponad 3 letni staż pracy w jednostkach pomocy społecznej (w okresie od 2013r.):

- 3 lata i 7 miesięcy – Środowiskowy Dom Samopomocy w Bieganowie
- 8 miesięcy – Ośrodek Pomocy Społecznej w Słubicach

Posiada tym samym ponad 2,5 letnie doświadczenie zawodowe polegające na świadczeniu usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Kierownik legitymuje się zaświadczeniami ukończenia szkoleń wymaganych przepisami §11 cyt. rozporządzenia w zakresie umiejętności kształtowania nawyków celowej aktywności uczestników ŚDS, komunikacji interpersonalnej w relacjach z osobami z zaburzeniami psychicznymi oraz prowadzenia treningów zachowań społecznych i kształtowania motywacji.

**Kontrolujący ustalili, że pracownicy zespołu wspierająco – aktywizującego posiadają wykształcenie odpowiednie do zajmowanego stanowiska oraz wymagane doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi.** W opinii zespołu kontrolnego, w celu zapewnienia wysokiego standardu świadczonych usług, pracownicy ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi prowadzonego na zlecenie organu jednostki samorządu terytorialnego, powinni spełniać analogiczne wymagania, jak pracownicy domów prowadzonych bezpośrednio przez samorządy. Przy badaniu kwalifikacji kadry, zespół kontrolny odniósł się zatem do zapisów rozporządzenia Rady Ministrów z 18 marca 2009r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz.U. z 2014r., poz. 1786 ze zm.).

W celu zbadania tego zagadnienia, kontrolujący przeanalizowali akta osobowe wszystkich pracowników zespołu wspierająco – aktywizującego świadczących pracę w ŚDS: psychologa, terapeuty zajęciowego, instruktora ds. kulturalno – oświatowych. Pracownicy zespołu posiadają wykształcenie odpowiednie do zajmowanego stanowiska, zgodnie z zapisami przywołanego rozporządzenia w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych. Na dzień kontroli wszyscy posiadali również co najmniej półroczne doświadczenie zawodowe polegające na realizacji usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Doświadczenie to nabyli poprzez:

- wykonywanie pracy w środowiskowym domu samopomocy - umowa o pracę na stanowisku terapeuty;
- świadczenie usług w Stowarzyszeniu po PROstu: umowa zlecenie na prowadzenie terapii psychologicznej z osobami z zaburzeniami psychicznymi (autyzm, zespół Downa, zespół nadpobudliwości psychoruchowej - ADHD) oraz umowa o dzieło w przedmiocie osoby wspierającej terapeutę - cięć dziecka z zaburzeniami

psychicznymi (autyzm, zespół Downa, zespół nadpobudliwości psychoruchowej - ADHD).

W wyniku przeprowadzonych czynności zespół kontrolny dokonał analizy akt osobowych pracowników zespołu wspierająco – aktywizującego. Na tej podstawie ustalił, że **pracownicy zespołu wspierająco – aktywizującego, których zakres obowiązków obejmuje prowadzenie treningów umiejętności społecznych, nie posiadają przeszkolenia w zakresie określonym w §11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.** Przedmiotowego przeszkolenia i doświadczenia nie posiada łącznie 2 pracowników zespołu: psycholog i instruktor ds. kulturalno – oświatowych, tj. 50% zespołu. Jak wynika z wyjaśnień Kierownika złożonych ustnie do protokołu 20 września 2017r. szkolenie z zakresu problematyki określonej w §11 ust. 2 cyt. rozporządzenia zostanie przeprowadzone dla pracowników Domu w październiku 2017r. Kontrolujący pouczają, że pracownicy ŚDS powinni posiadać pełne wymagane ustawowo kwalifikacje w momencie zatrudnienia w Jednostce.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że na dzień kontroli szkolenia wynikające z §23 rozporządzenia w sprawie domów samopomocy nie zostały przeprowadzone. Szkolenia te organizuje kierownik domu co najmniej raz na 6 miesięcy. Prowadzenie Domu zostało zlecone przez Gminę Słubice Stowarzyszeniu po PROstu od 1 września 2017r. Nie jest zatem konieczne, aby na dzień kontroli spełniony był warunek organizacji szkoleń, o których mowa w § 23 rozporządzenia w sprawie domów samopomocy.

*(akta kontroli str.19-44)*

Przeprowadzone czynności kontrolne wykazały, że Dom nie spełnia standardu usług pod względem wymaganych kwalifikacji pracowników zespołu wspierająco – aktywizującego (brak przeszkolenia i doświadczenia wynikającego z §11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy).

## **WNIOSKI:**

Na podstawie dokonanych czynności kontrolnych ustalono, że:

1. Dom prowadzony jest na zlecenie Gminy Słubice przez Stowarzyszenie po PROstu Pracownię Rozwoju Regionalnego w Słubicach;
2. Środowiskowy Dom Samopomocy realizuje zaakceptowany Program Naprawczy;



3. Istnieje konieczność formalnego uregulowania dokumentacji organizacyjnej Domu;
4. Brak wskaźnika zatrudnienia w zespole wspierająco – aktywizującym;
5. Pracownicy zespołu wspierająco – aktywizującego nie posiadają kwalifikacji wymaganych przepisami: brak przeszkolenia i doświadczenia wynikającego z §11 ust.2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Wnioski zawarte w punktach 3,4 i 5 stanowią **istotne uchybienia**.

Za stwierdzone uchybienia odpowiedzialny jest Prezes Stowarzyszenia po PROstu Pracowni Rozwoju Osobistego w Słubicach.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do książki kontroli znajdującej się w Środowiskowym Domu Samopomocy w Słubicach, pod pozycją nr 1.

#### POUCZENIE

Zgodnie z § 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 4 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Kierownikowi Środowiskowego Domu Samopomocy w Słubicach, drugi Prezesowi Stowarzyszenia po PROstu Pracowni Rozwoju Regionalnego w Słubicach, trzeci Burmistrzowi Gminy w Słubicach, czwarty pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

#### **Kontrolujący:**

**INSPEKTOR WOJEWÓDZKI**

*Marta Mikołajczyk*

**INSPEKTOR WOJEWÓDZKI**

*Joanna Kędzior*

#### **Kierownik jednostki:**

**KIEROWNIK  
ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY  
W SŁUBICACH**

*Katarzyna Romańczuk*